МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Конституційного права та прав людини
Кафедра конституційного права навчально-науковий інститут права та психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор НАВС
полковник поліції
Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ
12.08.2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Статус дисципліни:	обов'язкова
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти:	магістра
Галузь знань:	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність:	D4 Публічне управління та адміністрування
Освітня програма:	Публічне управління та адміністрування
Форма здобуття вищої освіти:	заочна
Мова навчання:	українська
Форма підсумкового контролю:	екзамен
Рік набору:	2026

Київ - 2026

Розробники:

Осауленко Андрій Олександрович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ

Демиденко Володимир Олексійович – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри конституційного права навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри конституційного права навчально-наукового інституту права та психології протокол від 23.07.2026 № 25 і на засіданні кафедри конституційного права та прав людини протокол від 06.08.2026 № 20

Завідувач кафедри конституційного права навчально-наукового інституту права та психології НАВС **Катерина СЬОХ**

Т.в.о. завідувача кафедри конституційного права та прав людини НАВС **Леся ЧЕХАНЮК**

Схвалено науково-методичною радою НАВС Протокол від 11.08.2026 № 8

Результати щорічного перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20____/20____н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

Протокол засідання кафедри _____202____№ ____

Протокол засідання науково-методичної ради від _____.____202____№

Робоча програма переглянута на 20____/20____н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

Протокол засідання кафедри _____202____№ ____

Протокол засідання науково-методичної ради від _____.____202____№

Робоча програма переглянута на 20____/20____н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

Протокол засідання кафедри _____202____№ ____

Протокол засідання науково-методичної ради від _____.____202____№

© Національна академія внутрішніх справ, 2026 рік

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є передумови та етапи формування європейської інтеграції, історія та специфіка євроінтеграційного курсу України, зміст і значення європейських цінностей, а також поняття, структура й елементи механізму забезпечення європейської інтеграції. Особлива увага приділяється інституційно-організаційному механізму функціонування Європейського Союзу, його інституціям, критеріям вступу, процесам розширення та сучасним викликам розвитку ЄС. Також євроатлантична інтеграція як складова системи колективної безпеки, зокрема історія становлення НАТО, його структура, цілі, завдання та актуальні виклики, а також етапи, форми й перспективи співробітництва України з Північноатлантичним альянсом.

Дисципліна «Міжнародне забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції» охоплює зовнішньополітичні та конституційно-правові засади європейської та євроатлантичної інтеграції України, повноваження публічних органів влади у сфері реалізації відповідного стратегічного курсу, стан виконання Україною міжнародних зобов'язань і критеріїв інтеграції, а також безпекові виклики та ризики, що супроводжують процеси європейської та євроатлантичної інтеграції в сучасних умовах.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Міжнародне забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції» є формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти поглиблених теоретичних знань, аналітичних умінь і практичних навичок у сфері міжнародно-правового, інституційного та безпекового забезпечення процесів європейської та євроатлантичної інтеграції, а також розвиток здатності самостійно оцінювати стан і перспективи реалізації стратегічного інтеграційного курсу України з урахуванням вимог Європейського Союзу та НАТО.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- поглиблення теоретичних знань щодо концепцій, моделей і механізмів європейської та євроатлантичної інтеграції;
- формування системного розуміння європейських цінностей та їх ролі у правовому й політичному розвитку держав;
- аналіз інституційно-організаційної структури Європейського Союзу та Північноатлантичного альянсу;
- дослідження правових і політичних засад співробітництва України з ЄС і НАТО;
- розвиток навичок оцінювання виконання Україною інтеграційних критеріїв і міжнародних зобов'язань;
- формування здатності аналізувати безпекові виклики та ризики, пов'язані з процесами європейської та євроатлантичної інтеграції;
- розвиток навичок самостійної науково-аналітичної роботи та підготовки фахових висновків і рекомендацій.

Пререквізити: Філософія управління, Концептуальні засади формування та реалізації державної політики, Теорія управління та прийняття рішень, Регіональне управління та місцеве самоврядування.

Постреквізити: Стратегічне управління в публічній сфері.

Програмні компетентності (інтегральні, загальні та фахові) відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня магістр:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК06. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК07. Здатність самостійно готувати проєкти нормативноправових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Програмні результати навчання:

РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

РН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проєкти нормативно-правових актів для їх усунення.

РН03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

РН06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проєктами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проєктуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур

РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні,

економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

Знання, уміння, навички. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі доктора філософії повинні:

знати:

– теоретико-концептуальні засади європейської та євроатлантичної інтеграції, їх основні моделі, принципи та етапи розвитку;
– історичні передумови формування Європейського Союзу та Північноатлантичного альянсу;
– зміст, правову природу та значення європейських цінностей у системі міжнародного та європейського права;
– інституційну систему Європейського Союзу, повноваження його основних інституцій і механізми ухвалення рішень;
– критерії вступу до Європейського Союзу та особливості політики його розширення;
– правову природу, структуру, цілі та завдання НАТО як міжнародної організації колективної безпеки;
– етапи, форми та правові засади співробітництва України з ЄС і НАТО;
– конституційно-правові та зовнішньополітичні засади європейської та євроатлантичної інтеграції України;
– безпекові виклики та загрози, пов'язані з реалізацією європейського та євроатлантичного курсу України.

уміти:

– аналізувати та інтерпретувати теоретичні концепції європейської й євроатлантичної інтеграції;
– застосовувати норми міжнародного, європейського та національного права при оцінюванні інтеграційних процесів;
– здійснювати комплексний аналіз діяльності інституцій Європейського Союзу та НАТО;
– оцінювати стан виконання Україною критеріїв і вимог європейської та євроатлантичної інтеграції;
– аналізувати повноваження органів публічної влади у сфері забезпечення європейського та євроатлантичного курсу України;
– виявляти та оцінювати безпекові ризики і виклики, що впливають на інтеграційні процеси;
– готувати аналітичні довідки, висновки та рекомендації з питань європейської та євроатлантичної інтеграції;
– аргументовано відстоювати фахову позицію з актуальних питань інтеграційної політики України.

навички:

– науково-аналітичного опрацювання міжнародно-правових актів, стратегічних документів і політичних рішень у сфері інтеграції;
– порівняльно-правового аналізу інтеграційних процесів і моделей безпеки;
– системного оцінювання відповідності національного законодавства вимогам ЄС і стандартам НАТО;

– застосування міждисциплінарного підходу до аналізу міжнародних інтеграційних і безпекових процесів;
– підготовки експертних висновків і пропозицій щодо вдосконалення механізмів європейської та євроатлантичної інтеграції України;
– самостійної науково-дослідної роботи, критичного мислення та професійної рефлексії.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри конституційного права навчально-наукового інституту права та психології НАВС, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: kafedra_kp@navs.edu.ua .

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників:	Характеристика навчальної дисципліни			
	Денна форма здобуття вищої освіти		**Заочна форма здобуття вищої освіти**	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS –3	Рік підготовки			
			1/2	1/2
	Семестр			
			2/3	2/3
Загальна кількість годин –90	Лекції (годин)			
			4	4
	Семінарські заняття (годин)			
			10	10
	Практичні заняття (годин)			
			-	-
	Самостійна робота (годин)			
			76	76
	Вид підсумкового контролю			
			залік	залік

3. Тематичний план

(для здобувачів вищої освіти магістра заочної форми навчання)

Назва розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Нормативний обсяг годин	Усього	З них				Нормативний обсяг годин	Усього	З них			
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна робота			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна робота
2-й семестр												
Тема 1. Теоретико – концептуальні основи європейської та євроатлантичної інтеграції							**24**	2		2		22
Тема 2. Інституційно-організаційний механізм інтеграції в межах ЄС							**22**	6	2	4		16
Тема 3. НАТО: історія, структура та сучасні виклики							**20**	4	2	2		16
Тема 4. Зовнішньополітичні засади європейської та євроатлантичної інтеграції України							**24**	2		2		22
Всього годин:							**90**	**14**	**4**	**10**	-	**76**
Підсумковий контроль	**залік**											

4. Плани семінарських і практичних занять

Тема 1. Теоретико – концептуальні основи європейської та євроатлантичної інтеграції

Семінарське заняття - 2 год

Питання до семінарського заняття:

1. Передумови формування європейської інтеграції.
2. Європейські цінності як концептуальна основа інтеграції.
3. Історія Української євроітеграції.
4. Європейські цінності: поняття та зміст.
5. Механізм забезпечення євроінтеграції: поняття та елементи.
6. Поняття та сутність євроатлантичної інтеграції.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського заняття:

1. Значення європейських цінностей для формування правової держави та громадянського суспільства.
2. Політичні та історичні передумови формування європейської інтеграції після Другої світової війни.
3. Роль міжнародних організацій у забезпеченні інтеграційних процесів.
4. Співвідношення європейської та євроатлантичної інтеграції: точки перетину та відмінності.

Тема 2. Інституційно-організаційний механізм інтеграції в межах ЄС

Семінарське заняття 1 - 2 год

Питання до семінарського заняття:

1. Етапи створення та розвитку Європейського Союзу.
2. Поняття та принципи інституційної побудови ЄС.
3. Характеристика основних інституцій ЄС:
   - ✓ Європейська Рада;
   - ✓ Європейська Комісія;
   - ✓ Рада Європейського Союзу;
   - ✓ Європейський Парламент;
   - ✓ Суд Європейського Союзу;
   - ✓ Європейський центральний банк.
4. Принципи субсидіарності, пропорційності та інституційного балансу.

Семінарське заняття 2 - 2 год

1. Критерії вступу до Європейського Союзу.
2. Копенгагенські критерії: політичний, економічний і правовий компоненти.
3. Адаптація національного законодавства до acquis communautaire.
4. Розширення ЄС: виклик та перспективи.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського заняття:

1. Роль Римських договорів у становленні європейських співтовариств.
2. Значення Маастрихтського договору для трансформації ЄС.

3. Інституційні реформи Амстердамського та Ніццького договорів.
4. Лісабонський договір: причини прийняття та ключові інституційні новації.
5. Історичні хвилі розширення Європейського Союзу.

Тема 3. НАТО: історія, структура та сучасні виклики

Семінарське заняття - 2 год

Питання до семінарського заняття:

1. Історичні передумови створення НАТО.
2. Трансформація НАТО після завершення «холодної війни».
3. Інституційна та організаційна структура НАТО.
4. Основні цілі та завдання НАТО.
5. Сучасні виклики та загрози для НАТО.
6. Основні етапи співробітництва України з НАТО.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського заняття:

1. Принцип колективної оборони (стаття 5 Договору НАТО).
2. Гібридні загрози та стратегічні комунікації НАТО.
3. Тероризм як виклик для євроатлантичної системи безпеки.
4. Інформаційна безпека та протидія дезінформації в рамках НАТО.

Тема 4. Зовнішньополітичні засади європейської та євроатлантичної інтеграції України

Семінарське заняття 2 год.

Питання до семінарського заняття:

1. Конституційно-правові засади європейської та євроатлантичної інтеграції України.
2. Повноваження публічних органів влади щодо забезпечення європейського та євроатлантичного курсу України.
3. Безпекової виклики європейської та євроатлантичної інтеграції України.
4. Виконання Україною вимог європейської та євроатлантичної інтеграції.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського заняття:

1. Еволюція зовнішньополітичного курсу України щодо європейської інтеграції (від початку незалежності до сучасного етапу).
2. Перспективи членства України в ЄС і НАТО: правові, політичні та безпекові передумови.
3. Напрями вдосконалення зовнішньополітичного механізму забезпечення інтеграційного курсу України

5. Завдання для самостійної роботи, критерії її оцінювання (max=20 балів)

Тема 1. Теоретико – концептуальні основи європейської та євроатлантичної інтеграції

Практичні завдання:

Задача 1. Європейські цінності в системі публічного управління

У процесі підготовки програми реформування системи публічного управління посадові особи запропонували запровадити механізм оцінювання ефективності діяльності органів влади виключно за кількісними показниками. При цьому питання дотримання прав людини, прозорості прийняття рішень, участі громадськості та рівності доступу до публічних послуг не були включені до критеріїв оцінювання.

Представники громадських організацій заявили, що такий підхід не відповідає європейським цінностям і принципам належного врядування.

Завдання:

1. Визначте, які європейські цінності та принципи публічного управління мають бути враховані під час розроблення відповідної програми.
2. Обґрунтуйте взаємозв’язок між захистом прав людини, демократією, верховенством права та ефективністю публічного управління.
3. Запропонуйте систему критеріїв оцінювання діяльності органів публічної влади з урахуванням європейських цінностей.

Задача 2. Вибір моделі міжнародного співробітництва

У межах розроблення стратегії міжнародного співробітництва України посадові особи запропонували розглядати європейську та євроатлантичну інтеграцію як тотожні процеси, оскільки обидва напрями передбачають поглиблення міжнародної взаємодії та зміцнення безпеки держави.

Інша група експертів наполягає на необхідності розмежування цих напрямів за їхніми цілями, правовою природою та інституційними механізмами.

Завдання:

1. Розкрийте сутність європейської та євроатлантичної інтеграції.
2. Визначте спільні риси та принципові відмінності між цими процесами.
3. Обґрунтуйте, чому європейська інтеграція не може повністю замінити механізми колективної оборони, а євроатлантична інтеграція — механізми політичної та економічної інтеграції.
4. Сформулюйте рекомендації щодо узгодження цих напрямів у державній політиці України.

Задача 3. Інтеграційний курс і суспільні інтереси

Під час громадського обговорення державної програми європейської інтеграції частина учасників висловила підтримку поглибленню співробітництва з ЄС, тоді як інші звернули увагу на можливі економічні витрати адаптації національного законодавства, необхідність адміністративних реформ і додаткове навантаження на органи публічної влади.

Органу, відповідальному за підготовку програми, необхідно сформувати обґрунтовану позицію щодо співвідношення очікуваних переваг та витрат інтеграційного процесу.

Завдання:

1. Визначте основні політичні, правові, економічні та соціальні чинники європейської інтеграції.
2. Проаналізуйте можливі позитивні результати й ризики інтеграційних реформ.
3. Поясніть значення участі громадськості в обговоренні стратегічних рішень.
4. Запропонуйте механізми інформування суспільства про результати та наслідки інтеграційних перетворень.

Тема для есе/презентації:

1. Європейська інтеграція як чинник трансформації сучасної системи публічного управління.
2. Теоретичні концепції європейської інтеграції та їх значення для розвитку сучасних міжнародних відносин.
3. Спільні європейські цінності як основа формування демократичної держави та належного врядування.
4. Європейська та євроатлантична інтеграція: спільні цілі, відмінності та взаємозв'язок.
5. Інтеграційні процеси в умовах глобалізації: можливості, суперечності та виклики для національних держав.

Аналітичні завдання

Аналітичне завдання 1. Порівняльний аналіз моделей інтеграції

Проаналізуйте особливості європейської та євроатлантичної інтеграції як форм міжнародного співробітництва.

У процесі виконання завдання:

1. Визначте основні цілі європейської та євроатлантичної інтеграції.
2. Порівняйте їхні правові, інституційні та політичні засади.
3. Визначте спільні риси та принципові відмінності інтеграційних механізмів.
4. Обґрунтуйте значення кожного напряму інтеграції для України.
5. Сформулюйте висновки щодо взаємодоповнюваності європейського та євроатлантичного напрямів державної політики.

Результат: аналітична записка обсягом 3–4 сторінки з порівняльною таблицею та аргументованими висновками.

Аналітичне завдання 2. Оцінювання впливу європейських цінностей на систему публічного управління

Проаналізуйте, як принципи демократії, верховенства права, поваги до прав людини та належного врядування впливають на організацію діяльності органів публічної влади.

У процесі виконання завдання:

1. Розкрийте зміст основних європейських цінностей у контексті публічного управління.
2. Визначте управлінські механізми їх практичного забезпечення.

3. Проаналізуйте можливі наслідки недотримання цих принципів для функціонування державних інституцій.
4. Наведіть приклади управлінських рішень, що сприяють реалізації європейських цінностей.
5. Запропонуйте заходи для посилення практичного впровадження цих принципів в Україні.

Результат: аналітичний висновок із конкретними пропозиціями щодо вдосконалення публічного управління.

Тема 2. Інституційно-організаційний механізм інтеграції в межах ЄС

Практичні завдання:

Задача 1. Розподіл повноважень між інституціями Європейського Союзу

Під час підготовки аналітичної довідки для керівництва органу публічної влади України виникла суперечка щодо повноважень інституцій Європейського Союзу. Один із працівників стверджує, що Європейська Рада повинна безпосередньо розробляти та ухвалювати всі нормативні акти ЄС. Інший вважає, що основну роль у формуванні політичних орієнтирів відіграє Європейська комісія.

Завдання:

1. Охарактеризуйте правовий статус і основні повноваження Європейської Ради, Європейської комісії, Ради Європейського Союзу та Європейського парламенту.
2. Визначте, які інституції беруть участь у законодавчому процесі ЄС та яку роль виконує кожна з них.
3. Поясніть зміст принципу інституційного балансу.
4. Підготуйте коротку аналітичну довідку щодо розподілу повноважень між зазначеними інституціями.

Задача 2. Застосування принципу субсидіарності

Європейська комісія розглядає можливість ініціювання загальноєвропейського регулювання певної сфери суспільних відносин. Водночас представники окремих держав-членів стверджують, що відповідне питання ефективніше вирішуватиметься на національному рівні, оскільки держави мають різні адміністративні системи та суспільні потреби.

Завдання:

1. Розкрийте зміст принципів субсидіарності та пропорційності в праві ЄС.
2. Визначте критерії, за якими можна встановити необхідність регулювання питання на рівні ЄС.
3. Обґрунтуйте, як співвідносяться повноваження ЄС та держав-членів у межах зазначених принципів.
4. Запропонуйте алгоритм оцінювання доцільності прийняття відповідного регуляторного рішення.

Задача 3. Виконання критеріїв членства в ЄС

Центральний орган виконавчої влади України здійснює оцінювання стану підготовки держави до членства в Європейському Союзі. За результатами внутрішнього аналізу встановлено, що окремі законодавчі акти потребують адаптації до права ЄС, інституційна спроможність органів влади є недостатньою, а механізми контролю за виконанням ухвалених рішень потребують удосконалення.

Керівництво органу має визначити першочергові напрями подальшої роботи.

Завдання:

1. Охарактеризуйте політичний, економічний і правовий складники Копенгагенських критеріїв.
2. Поясніть значення адаптації національного законодавства до acquis ЄС.
3. Визначте основні етапи оцінювання відповідності національного законодавства вимогам права ЄС.
4. Розробіть пропозиції щодо підвищення інституційної спроможності органів публічної влади у процесі європейської інтеграції.

Тема для есе/презентація

1. Інституційна система Європейського Союзу: принципи організації, функції та механізми взаємодії.
2. Роль Європейської комісії у формуванні та реалізації інтеграційної політики Європейського Союзу.
3. Європейський парламент і Рада Європейського Союзу в системі ухвалення управлінських рішень.
4. Верховенство права та належне врядування як основа функціонування інституцій Європейського Союзу.
5. Адаптація системи публічного управління України до інституційних та адміністративних стандартів Європейського Союзу.

Аналітичне завдання

Аналітичне завдання 1. Аналіз розподілу повноважень між інституціями Європейського Союзу

Проаналізуйте розподіл повноважень між Європейською комісією, Європейським парламентом і Радою Європейського Союзу під час формування та реалізації політики ЄС.

У процесі виконання завдання:

1. Охарактеризуйте правовий статус і основні функції кожної інституції.
2. Визначте їхню роль у процесі підготовки, ухвалення та реалізації рішень.
3. Проаналізуйте механізми взаємодії між зазначеними інституціями.
4. Визначте, як розподіл повноважень сприяє забезпеченню балансу інституційних інтересів.
5. Обґрунтуйте, які елементи європейської інституційної моделі можуть бути корисними для вдосконалення системи публічного управління України.

Результат: структурно-аналітична схема з письмовим поясненням.

Аналітичне завдання 2. Оцінювання готовності системи публічного управління України до інтеграції в ЄС

Підготуйте аналітичну оцінку готовності одного органу державної влади або органу місцевого самоврядування до реалізації завдань, пов'язаних із європейською інтеграцією.

У процесі виконання завдання:

1. Оберіть орган публічної влади для аналізу.
2. Визначте його повноваження та функції, пов'язані з європейською інтеграцією.
3. Проаналізуйте кадрові, організаційні та нормативно-правові передумови виконання відповідних завдань.
4. Визначте основні проблеми та ризики реалізації євроінтеграційних заходів.
5. Розробіть пропозиції щодо підвищення інституційної спроможності обраного органу.

Результат: аналітична довідка з оцінюванням проблем і пропозиціями щодо їх розв'язання.

Тема 3. НАТО: історія, структура та сучасні виклики

Практичні завдання:

Задача 1. Реагування на загрозу безпеці держави-члена НАТО

У державі — члені НАТО зафіксовано масштабну кібератаку на об'єкти критичної інфраструктури. Внаслідок атаки порушено роботу окремих державних інформаційних систем, виникли перебої у функціонуванні транспортної та енергетичної інфраструктури. Уряд держави звернувся до союзників із проханням про допомогу.

Завдання:

1. Визначте можливі механізми реагування НАТО на такі загрози.
2. Розкрийте зміст принципу колективної оборони, закріпленого у статті 5 Північноатлантичного договору.
3. Поясніть, чи означає будь-яка масштабна кібератака автоматичне застосування статті 5.
4. Запропонуйте заходи міжнародної координації та взаємодії, які можуть бути використані для подолання наслідків атаки.

Задача 2. Протидія гібридним загрозам

У державі, яка співпрацює з НАТО, виявлено скоординовану інформаційну кампанію, спрямовану на дискредитацію державних інституцій, поширення недостовірних відомостей про міжнародних партнерів і формування недовіри до безпекової політики уряду. Одночасно зафіксовано спроби втручання в роботу інформаційних систем органів державної влади.

Уряд має визначити комплекс заходів реагування.

Завдання:

1. Визначте основні ознаки гібридних загроз та їх відмінності від традиційних військових загроз.
2. Розкрийте роль стратегічних комунікацій у протидії дезінформації.
3. Визначте можливі напрями співробітництва з НАТО у сфері кібербезпеки та протидії гібридним загрозам.
4. Розробіть комплекс заходів, спрямованих на підвищення стійкості державних інституцій та суспільства до інформаційних впливів.

Задача 3. Розвиток співробітництва України з НАТО

Під час підготовки пропозицій до державної програми безпекового співробітництва експертна група встановила необхідність удосконалення взаємосумісності сектору безпеки й оборони України з відповідними структурами держав — членів НАТО. Серед проблем визначено потребу в розвитку спроможностей, підвищенні ефективності управління та поглибленні обміну досвідом.

Завдання:

1. Охарактеризуйте основні етапи розвитку співробітництва України з НАТО.
2. Визначте значення взаємосумісності для поглиблення безпекового співробітництва.
3. Запропонуйте напрями вдосконалення професійної підготовки персоналу та управлінських процесів.
4. Визначте показники, за допомогою яких можна оцінити результативність відповідних заходів.

Теми для есе/презентації:

1. Еволюція НАТО від колективної оборони до реагування на сучасні безпекові загрози.
2. Організаційна структура НАТО та механізми ухвалення рішень у системі колективної безпеки.
3. Принцип колективної оборони як основа функціонування НАТО: правові засади та практичне значення.
4. Трансформація стратегічних пріоритетів НАТО в умовах сучасних геополітичних викликів.
5. Роль НАТО у зміцненні міжнародної безпеки та забезпеченні стабільності в євроатлантичному просторі.

Аналітичне завдання

Аналітичне завдання 1. Аналіз механізму колективної оборони НАТО

Проаналізуйте принцип колективної оборони як основу функціонування НАТО та його значення для сучасної системи міжнародної безпеки.

У процесі виконання завдання:

1. Розкрийте зміст принципу колективної оборони.
2. Охарактеризуйте роль Північноатлантичної ради та інших основних структур Альянсу в ухваленні рішень.
3. Проаналізуйте значення політичної єдності держав-членів для реалізації спільних безпекових завдань.

4. Визначте основні виклики, які впливають на функціонування механізму колективної оборони.
5. Обґрунтуйте значення співробітництва України з НАТО для зміцнення національної безпеки.

Результат: аналітична записка з висновками щодо ефективності механізму колективної оборони.

Аналітичне завдання 2. Оцінювання адаптації НАТО до сучасних безпекових загроз

Проаналізуйте, як НАТО адаптує свої пріоритети та інструменти діяльності до сучасних військових, кібернетичних, гібридних та інших загроз.

У процесі виконання завдання:

1. Визначте основні традиційні та новітні безпекові загрози.
2. Проаналізуйте зміни у стратегічних пріоритетах і підходах Альянсу до реагування на такі загрози.
3. Оцініть значення кібербезпеки, технологічного розвитку та оборонної взаємодії держав-членів.
4. Визначте можливості використання досвіду НАТО для вдосконалення системи безпеки України.
5. Запропонуйте напрями посилення взаємодії України з Альянсом у сфері протидії сучасним загрозам.

Результат: аналітичний огляд із визначенням пріоритетних напрямів співробітництва.

Тема 4. Зовнішньополітичні засади європейської та євроатлантичної інтеграції України

Практичні завдання:

Задача 1. Координація діяльності органів публічної влади

Під час реалізації заходів з європейської інтеграції декілька центральних органів виконавчої влади розробили власні плани адаптації законодавства до права ЄС. Унаслідок недостатньої координації в окремих документах виявлено дублювання заходів, різні строки виконання та суперечливі підходи до оцінювання результатів.

Керівництво уряду доручило підготувати пропозиції щодо вдосконалення координації діяльності відповідних органів.

Завдання:

1. Визначте основні повноваження органів публічної влади у сфері забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції України.
2. Проаналізуйте причини виникнення проблем міжвідомчої координації.
3. Запропонуйте механізм узгодження планів, строків і показників виконання інтеграційних заходів.
4. Визначте способи контролю за виконанням відповідних управлінських рішень.

Задача 2. Оцінювання виконання інтеграційних зобов'язань

За результатами моніторингу виконання державної програми європейської інтеграції встановлено, що більшість запланованих заходів формально виконано. Водночас фактичні зміни в діяльності органів влади є обмеженими, окремі процедури залишаються неефективними, а громадськість не має достатнього доступу до інформації про результати реформ.

Необхідно підготувати пропозиції щодо вдосконалення системи моніторингу.

Завдання:

1. Розмежуйте формальні показники виконання заходів та показники фактичного результату.
2. Визначте критерії оцінювання результативності інтеграційних реформ.
3. Запропонуйте механізм регулярного моніторингу виконання зобов'язань України.
4. Обґрунтуйте значення прозорості, громадського контролю та публічної звітності для забезпечення результативності інтеграційної політики.

Задача 3. Інтеграційна політика в умовах безпекових викликів

У процесі підготовки стратегічного документа щодо європейської та євроатлантичної інтеграції України виникла необхідність узгодити довгострокові інтеграційні цілі з потребами національної безпеки, обмеженістю фінансових ресурсів і кадровими можливостями органів публічної влади.

Робоча група має визначити пріоритетні напрями діяльності та запропонувати механізм оцінювання ризиків.

Завдання:

1. Визначте основні безпекові, політичні, економічні та інституційні ризики інтеграційних процесів.
2. Проаналізуйте взаємозв'язок між національною безпекою та реалізацією європейського й євроатлантичного курсу України.
3. Запропонуйте критерії визначення пріоритетності інтеграційних заходів за умов обмежених ресурсів.
4. Підготуйте рекомендації щодо врахування ризиків у процесі прийняття управлінських рішень.

Теми для есе/презентації:

1. Європейська інтеграція України як стратегічний напрям державної політики: правові та інституційні засади.
2. Євроатлантична інтеграція України в контексті забезпечення національної безпеки та обороноздатності держави.
3. Роль органів державної влади у формуванні та реалізації політики європейської та євроатлантичної інтеграції України.
4. Основні виклики та перспективи адаптації публічного управління України до стандартів Європейського Союзу.
5. Європейська та євроатлантична інтеграція України в умовах воєнного стану: проблеми, пріоритети та перспективи реалізації.

Аналітичне завдання

Аналітичне завдання 1. Аналіз механізмів реалізації європейської інтеграційної політики України

Проаналізуйте систему державного управління процесом європейської інтеграції України.

У процесі виконання завдання:

1. Визначте основні органи державної влади, залучені до формування та реалізації європейської інтеграційної політики.
2. Охарактеризуйте їхні повноваження та механізми координації діяльності.
3. Проаналізуйте значення адаптації законодавства України до права Європейського Союзу.
4. Визначте основні організаційні та управлінські проблеми реалізації євроінтеграційних зобов'язань.
5. Розробіть пропозиції щодо підвищення ефективності координації діяльності органів публічної влади.

Результат: аналітична довідка з практичними рекомендаціями для органів публічного управління.

Аналітичне завдання 2. Розроблення управлінських пропозицій щодо прискорення європейської та євроатлантичної інтеграції України

Уявіть, що ви працюєте в структурному підрозділі органу державної влади, відповідальному за реалізацію інтеграційної політики. Керівництво доручило підготувати пропозиції щодо підвищення ефективності виконання завдань європейської та євроатлантичної інтеграції.

У процесі виконання завдання:

1. Визначте три пріоритетні проблеми, які ускладнюють реалізацію інтеграційної політики.
2. Проаналізуйте причини їх виникнення та можливі наслідки для державного управління.
3. Запропонуйте конкретні управлінські заходи для розв'язання визначених проблем.
4. Визначте відповідальних виконавців, необхідні ресурси та орієнтовні строки реалізації заходів.
5. Розробіть критерії оцінювання результативності запропонованих заходів.

Результат: проєкт аналітичної записки для керівництва органу державної влади з конкретними управлінськими рекомендаціями.

Рекомендований розподіл балів:

Вид самостійної роботи	Кількість	Бали
Практичні ситуаційні завдання	12	12 балів (по 1 балу за кожне)
Есе	1 на вибір	4 бали
Аналітичні завдання	1 на вибір	4 бали
Усього		**20 балів**

6. Індивідуальні завдання

Відповідно до навчального плану із навчальної дисципліни «Механізм забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції» курсові, дипломні роботи не передбачено.

7. Методи навчання

Навчання за дисципліною «Міжнародне забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції» здійснюється з використанням комплексу методів, спрямованих на формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти системних теоретичних знань, аналітичних умінь і практичних навичок у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції відповідно до компетентнісного підходу.

У процесі викладання застосовуються загальнодидактичні методи навчання, зокрема пояснювально-ілюстративний, репродуктивний і проблемний методи, які забезпечують засвоєння базових понять, категорій і теоретичних моделей інтеграційних процесів.

Провідне місце займають лекційні методи навчання, що реалізуються у формі проблемних лекцій та лекцій-дискусій, спрямованих на аналіз теоретико-концептуальних підходів, інституційно-правових механізмів функціонування Європейського Союзу та НАТО, а також сучасних безпекових викликів.

З метою поглиблення знань і формування аналітичного мислення широко застосовуються семінарські та інтерактивні методи, зокрема наукова дискусія, дебати, робота в малих групах, аналіз конкретних ситуацій (case-study) та моделювання діяльності міжнародних і європейських інституцій.

Важливою складовою освітнього процесу є самостійна та індивідуальна робота здобувачів, що передбачає опрацювання нормативно-правових актів, міжнародних договорів і стратегічних документів, підготовку рефератів, есе та аналітичних матеріалів.

У навчальному процесі використовуються наукові методи пізнання, зокрема аналіз і синтез, індукція і дедукція, порівняльно-правовий, формально-юридичний, системний та структурно-функціональний методи, що забезпечують наукову обґрунтованість навчальних результатів.

Контроль і самоконтроль результатів навчання здійснюються шляхом поточного усного та письмового оцінювання, аналізу результатів самостійної роботи, а також рефлексії здобувачів щодо досягнення визначених результатів навчання.

8. **Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання та перелік орієнтовних завдань (питань) для підсумкового контролю**

Методи контролю – усне та письмове опитування, практична перевірка виконаних завдань, тестовий та рейтинговий контролі. Контроль успішності

здобувачів вищої освіти з кожної навчальної дисципліни поділяється на поточний і підсумковий контроль.

Для ефективної перевірки рівня засвоєння здобувачами знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни використовують різні методи і форми контролю: 1) метод усного контролю: 2) метод письмового контролю; 3) метод тестового контролю; 4) метод програмованого контролю.

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти – це систематична перевірка знань здобувачів, яка проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до програми, робочої програми, силабусу.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Поточний контроль – усний (у вигляді індивідуального або групового опитування, аналізу ділових ситуацій, ділових ігор) або письмовий (у вигляді контрольної роботи, тестів). Форми поточного контролю з кожної теми визначає викладач.

Контрольне оцінювання може проводитись в усній формі, у формі письмової контрольної роботи та/або тестування (комп'ютерного, письмового).

Контроль самостійної роботи здійснюють шляхом перевірки виконаних завдань на практичних, семінарських заняттях, написання рефератів, есе тощо.

Підсумковий контроль – контроль навчальних досягнень здобувачів з метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни, що проводиться в період проміжної атестації у формі заліку або екзамену (якщо дисципліна вивчається впродовж декількох академічних періодів, то підсумковий контроль може проводитися за частиною дисципліни, вивченої в даному академічному періоді). Мета підсумкового контролю – виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає три теоретичних питання.

Залік

Залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня знань, умінь та навичок (компетентностей) з освітнього компонента або його окремої завершеної частини виключно *на підставі результатів виконання аудиторної та самостійної роботи* в балах ЄКТС, що за національною шкалою оцінювання відповідає оцінці «зараховано» або «не зараховано».

Результати навчання з аудиторної роботи обчислюються за таким алгоритмом:

1. шляхом множення середнього бала на коефіцієнт 16 з подальшим математичним заокругленням до цілого числа;
2. середній бал розраховується як відношення суми всіх отриманих оцінок до

загальної кількості показників, що включає: мінімальну кількість позитивних оцінок за національною шкалою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно») (далі – позитивні оцінки); кількість «додаткових» позитивних оцінок з урахуванням коефіцієнта 0,7; кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та/або невідпрацьованих пропусків навчальних занять, при цьому:

– мінімальна кількість позитивних оцінок має становити не менше ніж 1/3 (33%) від загальної кількості семінарських, практичних та лабораторних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни, при цьому лекційні заняття до розрахунку зазначеного показника не включаються. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за індивідуальним графіком, мінімальна кількість позитивних оцінок має становити не менше ніж 1/3 (33 %) від загальної кількості індивідуальних занять, передбачених індивідуальним графіком. Якщо 1/3 (33 %) від кількості занять становить дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число;

– за умови отримання здобувачем вищої освіти менше ніж 1/3 (33 %) позитивних оцінок, відсутні до цієї вимоги оцінки враховуються як «нуль» при обчисленні середнього бала;

– коефіцієнт 0,7 застосовується до кількості «додаткових» позитивних оцінок, що перевищують встановлений мінімум, з метою стимулювання здобувачів вищої освіти до покращення результатів аудиторної роботи протягом усього періоду вивчення освітнього компонента;

– невідпрацьовані «незадовільні» оцінки та/або невідпрацьовані пропуски навчальних занять враховуються як «нуль» під час розрахунку суми всіх отриманих оцінок;

– відпрацювання «незадовільних» оцінок та/або відпрацювання пропущених навчальних занять з тем освітніх компонентів, що стосуються заходів безпеки при застосуванні поліцейських заходів примусу, є обов'язковим.

Перелік тем освітніх компонентів, що стосуються заходів безпеки при застосуванні поліцейських заходів примусу, визначаються робочою програмою навчальної дисципліни. У разі якщо здобувач вищої освіти до початку підсумкового контролю у формі заліку (згідно з розкладом навчальних занять) не відпрацював «незадовільну» оцінку та/або пропущене заняття з теми щодо заходів безпеки при застосуванні поліцейських заходів примусу, підсумковий контроль вважається нескладеним.

Відпрацювання всіх інших «незадовільних» оцінок та/або пропущених навчальних занять не є обов'язковим.

Максимальний результат оцінювання аудиторної роботи здобувача вищої освіти становить 80 балів, а бали, що перевищують цей показник – не враховуються.

Формула розрахунку загального результату аудиторної роботи:

$$СОО\ РАР = \frac{}{МКПО + КДПО \times 0{,}7 + КННОНПЗ} \times 16,$$

де:

РАР – результат аудиторної роботи; СОО – сума отриманих оцінок;
МКПО – мінімальна кількість позитивних оцінок (1/3 (33 %) від кількості семінарських, практичних, лабораторних занять, передбачених РПНД). При цьому, якщо МКПО становить дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число;

КДПО – кількість «додаткових» позитивних оцінок, тобто оцінок, що перевищують МКПО;

КННОНПЗ – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та/або невідпрацьованих пропущених занять.

Загальна кількість балів за самостійну роботу визначається як сума балів, отриманих за її виконання, згідно з критеріями оцінювання, визначеними в розділі 5 робочої програми навчальної дисципліни.

Результат підсумкового контролю у формі заліку розраховується шляхом додавання балів за аудиторну роботу (до 80 балів) та самостійну роботу (до 20 балів), але не може бути більше 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ESTC

(для здобувачів 2026 року набору)

Оцінка в балах	**Екзамен**		**Залік**	
	Оцінка ECTS	*Оцінка за національною шкалою*	*Оцінка ECTS*	*Оцінка за національною шкалою*
90–100	A	відмінно	A	зараховано
82–89	B	добре	B	зараховано
75–81	C	добре	C	зараховано
64–74	D	задовільно	D	зараховано
60–63	E	задовільно	E	зараховано
0–59	F	незадовільно	F	не зараховано

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

9.1 Під час проведення занять в очному (offline) режимі використовуються наступні засоби програмного забезпечення:

– пакет програмних продуктів Microsoft Office, а саме: Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint та ін.;

– мультимедійний проєктор, комп’ютер /ноутбук/планшет, інтерактивні дошки.

9.2 Під час проведення занять без очної складової в дистанційному режимі (on-line) за вибором викладача використовується платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

10. Підсумкові питання для самоконтролю

1. Основні теоретичні підходи до європейської інтеграції.

2. Поняття інтеграції в правовій та політичній науці.
3. Федералізм як концептуальна модель європейської інтеграції.
4. Міжурядовий підхід до європейської інтеграції.
5. Політичні, економічні та безпекові передумови європейської інтеграції.
6. Поняття та зміст європейських цінностей.
7. Європейська інтеграція як правовий процес.
8. Поняття євроатлантичної інтеграції.
9. Концепція колективної безпеки як теоретична основа євроатлантичної інтеграції.
10. Співвідношення європейської та євроатлантичної інтеграції.
11. Механізм забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції: поняття та елементи.
12. Передумови створення Європейського Союзу.
13. Основні етапи розвитку Європейського Союзу.
14. Значення установчих договорів ЄС для формування його інституційної системи.
15. Поняття та принципи інституційної побудови ЄС.
16. Європейська Рада: правовий статус і повноваження.
17. Європейська Комісія в інституційній системі ЄС.
18. Рада Європейського Союзу: склад і функції.
19. Європейський Парламент та його роль у демократичній легітимації ЄС.
20. Суд Європейського Союзу як гарант єдності права ЄС.
21. Принцип інституційного балансу в ЄС.
22. Принцип субсидіарності та його значення.
23. Копенгагенські критерії вступу до ЄС.
24. Поняття та роль acquis communautaire.
25. Політика розширення ЄС: основні виклики.
26. Перспективи подальшого розширення ЄС.
27. Міжнародно-політичні передумови створення НАТО.
28. Північноатлантичний договір 1949 року: цілі та принципи.
29. Основні етапи розвитку НАТО в період «холодної війни».
30. Трансформація НАТО після 1991 року.
31. Стратегічні концепції НАТО та їх еволюція.
32. Політична структура НАТО.
33. Військова структура НАТО.
34. Принцип консенсусу в ухваленні рішень НАТО.
35. Колективна оборона як ключова функція НАТО.
36. Розширення НАТО: умови та наслідки.
37. Партнерські формати співробітництва НАТО.
38. Сучасні безпекові виклики для НАТО.
39. Роль НАТО у забезпеченні європейської та євроатлантичної безпеки.
40. Етапи та форми співробітництва України з НАТО.
41. Європейська та євроатлантична інтеграція як стратегічний курс зовнішньої політики України.
42. Еволюція зовнішньополітичного курсу України у сфері інтеграції.

43. Конституційно-правові засади європейської та євроатлантичної інтеграції України.
44. Міжнародно-правові зобов'язання України у відносинах з ЄС.
45. Інституційний механізм реалізації інтеграційного курсу України.
46. Повноваження органів публічної влади у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції.
47. Адаптація законодавства України до права ЄС.
48. Виконання Україною критеріїв європейської інтеграції.
49. Політико-правові засади співробітництва України з НАТО.
50. Безпекові виклики реалізації інтеграційного курсу України.
51. Роль євроатлантичної інтеграції у зміцненні національної безпеки України.
52. Перспективи членства України в ЄС і НАТО.
53. Європейська ідентичність як концепт європейської інтеграції.
54. Наднаціональність у праві Європейського Союзу: поняття та правові наслідки.
55. Роль Суду Європейського Союзу у розвитку принципів верховенства та прямої дії права ЄС.
56. Диференційована (гнучка) інтеграція в ЄС: причини виникнення та сучасні прояви.
57. Взаємодія Європейського Союзу та НАТО у сфері безпеки і оборони.
58. Правові та політичні наслідки статусу держави-кандидата на членство в ЄС.
59. Стратегічні документи ЄС і НАТО як інструменти реалізації інтеграційної політики.
60. Інформаційна та гібридна безпека у контексті європейської та євроатлантичної інтеграції.

11. Рекомендовані джерела інформації

Рекомендована література

1. Асоціація як новий формат відносин України з Європейським Союзом : політичний, правовий, економічний, інформаційний аспекти : монографія / за заг. ред. В. В. Копійки та М. С. Дорошка. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 388 с.
2. Бегма В. М., Шемаєв В. М., Радов Д.Г. Нові напрями військово-технічного співробітництва Україна-США. Стратегічні пріоритети. 2019. № 3-4. С. 76-83.
3. Бульвінський А. Г. *Роль України в процесах трансформації пострадянського простору. Досвід та перспективи трансформації пострадянського простору в контексті інтеграційних та глобалізаційних процесів: зб. наук. пр. / за заг. ред. к.і.н., доц. А.Г.Бульвінського*. 2019. с. 121-146. URL: http://ivinas.gov.ua/uk/publikatsiji/novi-vydannia
4. Відносини Україна – ЄС [Електронний ресурс] / Міністерство закордонних справ України. URL: http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/2822.htm
5. Дзвінчук Д.І. Європейська інтеграція та євроатлантичне співробітництво України. Івано-Франківськ, 2016. 76 с.
6. Євроатлантичний вектор України : національна доповідь / ред. кол. С. І. Пирожков, І. О. Кресіна, А. І. Кудряченко, Ю. С. Шемшученко та ін. Інститут

держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Київ: Національна академія наук України, 2019. 328 с.
7. Європейська економічна інтеграція: навчальний посібник / С.М. Кваша, О.М. Файчук, О.В. Файчук. К.: НУБіП України, 2019. 282 с.
8. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця : посібник / авт. кол. : В. А. Мандрагеля, Ю. В. Мельник, О. І. Пошедін та ін.; за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої. Київ : НАДУ, 2016. 288 с
9. Європейський проект та Україна : монографія / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. Київ : НІСД, 2012. 192 с. URL : http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/evrop-ea0b8.pdf
10. Європейські інтеграційні процеси у XXI столітті : ключові тенденції, основні виклики та нові можливості : Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. Луцьк, Терен, 2018. 332 с.
11. Закон України (проект) «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року» від 07.08.2018 № 9015. URL: https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A?an=33
12. Імплементація Угоди про асоціацію між україною та ЄС : економічні виклики та нові можливості : наукова доповідь. Київ, 2016. 184 с.
13. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01) / 30.3.2010 UA Офіційний вісник Європейського Союзу. URL: http://www.minjust.gov.ua/file/23491
14. Конституція України: станом на 21.02.2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80.
15. Корнієнко В. О. Україна в Європі і світі : електронний навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2018. URL: https://multimedia.posibnyky.vntu.edu.ua/mm/Ukraine-EU/index.html
16. Лахматюк Т. Гуманітарно-культурні зв'язки України та Туніської республіки. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія,міжнародні відносини.* 2016. № 18. С. 107–111.
17. Лукашевич В.М. Глобалістика. Львів: Новий Світ-2000, 2017. 440 с.
18. Мальська М. П. Основи європейської інтеграції : підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк ; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 320 с.
19. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. Київ : НУОУ ім. Івана Черняховського, 2020. 328 с.
20. Міжнародні організації : навчальний посібник [Електронний ресурс] / укладачі: Т. В. Андросова, О. В. Кот, В. О. Козуб. Харків : ХДУХТ, 2018. 235 с.
21. Палагнюк Ю. В. Політика європейської інтеграції : методичні рекомендації. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 36 с.
22. Палагнюк Юліана. Інформування молоді щодо розширень ЄС в умовах євроінтеграції та розвитку громадянського суспільства // Залучення молоді до розвитку громадянського суспільства: тренінговий посібник/Палагнюк Ю. В., Лушагіна Т. В., Акімова Т. Ю., Костєва Т. Б. та ін.; під заг. ред. проф. Ю. В. Палагнюк, Т. В. Лушагіної. Миколаїв: Вид-во Ємельянова Т. В., 2021. 165 с.

23. Романько І.І. Історія України. Європейська та євроатлантична інтеграція України: історія, сучасний стан, перспективи. Навчальний посібник. Кропивницький: ЛА НАУ, 2017. 272с.
24. *Смирнова К. В.* Вплив Лісабонського договору на систему джерел права Європейського Союзу. *Європейські студії і право.* Електронне наукове фахове видання 2011. №3. [Електронний ресурс]. URL : http://www.europa.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=152&Itemid=105&lang=uk&limitstart=2
25. Солоненко С. О. Критерії членства на сучасному етапі розвитку Європейського Союзу. *Римська декларація ЄС: нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін.* Харків, 2017. Ч. 2. С. 252–255.
26. Спільні органи співробітництва Україна – ЄС. – Матеріал Урядового порталу. URL: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=207976390&cat_id=31545&ctime=1239717330356, вільний.
27. Сьох К.Я. Імплементація норм права Європейського Союзу у національне законодавство України: досвід Польщі. Право і суспільство. №5. 2023 С.27-32 URL: https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.5.4
28. Сьох К.Я., Гультай М.М. Особливості правничої термінології Європейського Союзу/*Експерт: парадигми юридичних наук та державного управління.* № 6. Київ. 2022. С. 56-61 URL: https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-6(24)-56-61
29. Сьох К.Я. Гармонізація правничої термінології України в умовах євроінтеграції: співвідношення з уніфікацією. *Право і суспільство.* №2. 2026. С. 61-68 https://doi.org/10.32842/2078-3736/2026.2.2.9
30. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: http://www.eeas.europa.eu/top_stories/2014/011114_ukraine_agreement_en.htm
31. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» №722/2019. URL: https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825
32. Українська призма: Зовнішня політика 2019. Аналітичне дослідження. / ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2020. 390 с.
33. Шаров О. М. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи : монографія. Київ : НІСД, 2019. 560 с.
34. Яворська Г, М, Війна і мир у сучасних парадигмах без пекових досліджень. 2019. № 1. С. 110-117.
35. Lukianets-Shakhova, V., Pysarchuk, V., Sokh, K., Malatsai, I., & Tkachenko, V. (2024). Ukraine's journey towards European integration: Successes and future outlook.

Multidisciplinary Reviews, *8*, 2024spe077. URL: https://doi.org/10.31893/multirev.2024spe077
36. Kulyk T., Khaliuk S., Sokh K., Tsiatkovska A. Justice as a condition for implementing Ukraine`s European integration course. CUESTIONES POLÍTICAS. Vol. 40 N° 72 (2022): 474-497. https://doi.org/10.46398/cuestpol.4072.27
37. Hanna Ilchenko, Kateryna Sokh, Yevhen Romanchenko, Valentina Lukyanets-Shakhova, Anastasia Zvarych, Serhiy Belay. Harmonization of national legislation with international treaties: difficulties and directions of reform / International Journal of Sustainable Development OIDA. Vol. 19, Issue 02, pp. 117-128, 2026 https://doi.org/10.64211/oidaijsd190210

Підпис авторів РПНД:

Катерина СЬОХ

Сергій ХАЛЮК